

Goed overlegbeleid geeft big met meer afweer

Tekst: Marrit van Engen - FarmulaOne en Theo Vercammen - DAC De Peelhorst

Beeld: FarmulaOne

Met de steeds groter wordende tomen wordt op zeugenbedrijven sneller overgelegd, maar komt tegelijkertijd de biestopname in het nauw. Op een zeugenbedrijf met te veel diarreeproblemen in de eerste week na de geboorte is eigen onderzoek gedaan naar de biestopname. Hieruit blijkt dat het overleggen van biggen effecten heeft op de biestopname en afweer van biggen. Tomen biggen blijven voortaan bij elkaar.

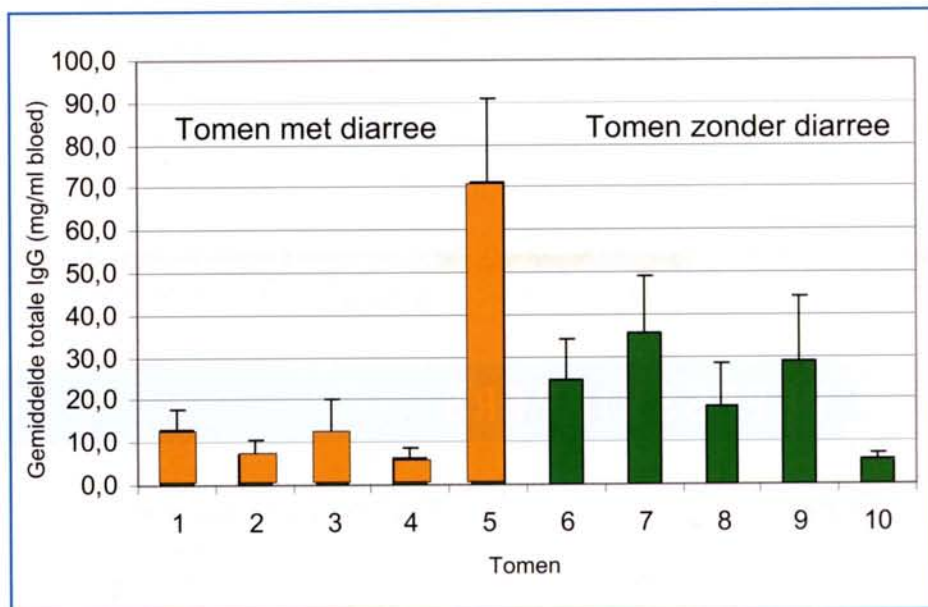
Zoals gebruikelijk op veel bedrijven werden tomen op het zeugenbedrijf Hama in Beers (1.800 zeugen) na de geboorte zoveel mogelijk op aantallen en gewicht geüniformeerd. Ook in de eerste levensdagen verplaatste men nog biggen tussen tomen als daar aanleiding toe was, zoals achterblijvers. Daarbij werden ook biggen overgelegd naar een andere afdeling binnen dezelfde geboorteweek.

Om inzicht te krijgen in de biestopname is in overleg met dierenartsenpraktijk De Peelhorst besloten de Colostrum Quality Counter (CQC) te gebruiken. Voor deze test kan (zonder naald) bloed uit de gecoupeerde staartjes worden gebruikt. Het doel was te kijken of een verbeterd overlegbeleid een positief effect heeft op de hoeveelheid afweerstoffen die de big opneemt. Vóór en ná de verandering van het overlegbeleid werden 60 monsters genomen uit 20 en 10 tomen.

Grote spreiding

Doordat de biggen in de eerste drie dagen verspreid werden over de zeugen was ook de spreiding in de IgG-waarden binnen een toom biggen bij de eerste meting bijzonder hoog. Vaak is te zien dat de biggen van een zeug ongeveer op hetzelfde niveau zitten qua IgG met een paar uitschieters. Dat zijn biggen die veel biest of juist (te) weinig biest hebben gedronken. Niet alleen zijn dus de kiemen die diarree veroorzaken verspreid over de tomen, maar ook bestaat een toom uit biggen met een verschillende immuniteit.

Na de eerste meting werd de basisregel: tomen met 11 tot en met 14 biggen niet te verplaatsen of over te leggen in de eerste levensdagen. Uit grotere tomen worden wel biggen overgeplaatst, maar wel binnen de kraamafdeling

Biggen uit tomen met diarree in de eerste dagen na de geboorte hadden gemiddeld minder IgG in hun bloed dan tomen zonder diarree (tomen met diarree 1 tot 4 gem. 9,5 mg/ml; tomen zonder diarree 6 tot 9 gem. 27 mg/ml).

waar ze geboren worden. Nadat het overlegbeleid is veranderd, werden de IgG-waarden van de tomen uniformer. De diarreeproblemen waren echter nog niet verdwenen tijdens de monsternamen van de tweede meting, dus zijn monsters genomen van 5 tomen met en 5 tomen zonder diarree (zie grafiek). Opvallend was dat de tomen die diarree kregen, ook lagere IgG-waarden hadden. Blijkbaar (en ook logisch) trad diarree vooral op bij tomen met minder afweer.

Duidelijke verbetering

Minder overleggen heeft een duidelijke

verbetering van de biggenkwaliteit gegeven. Per kraamafdeling maakt men wel bewust op voorhand ruimte vrij voor 1 zeug die als pleegmoeder ingezet wordt; vooral voor de biggen uit grote tomen waar soms na enkele dagen toch een big onvoldoende melk opneemt. Door biestopname zichtbaar te maken door cijfers (mg IgG/ml bloed) is op dit bedrijf de knop omgedraaid; de tomen blijven vanaf nu zoveel mogelijk bij elkaar. En dat diarree vooral voorkwam bij tomen met een gemiddeld lage immuniteit zorgde ervoor dat het bedrijf nu meer aandacht besteedt in de eerste uren na de geboorte aan controle op biestopname. ←

Tips voor maximale biestopname

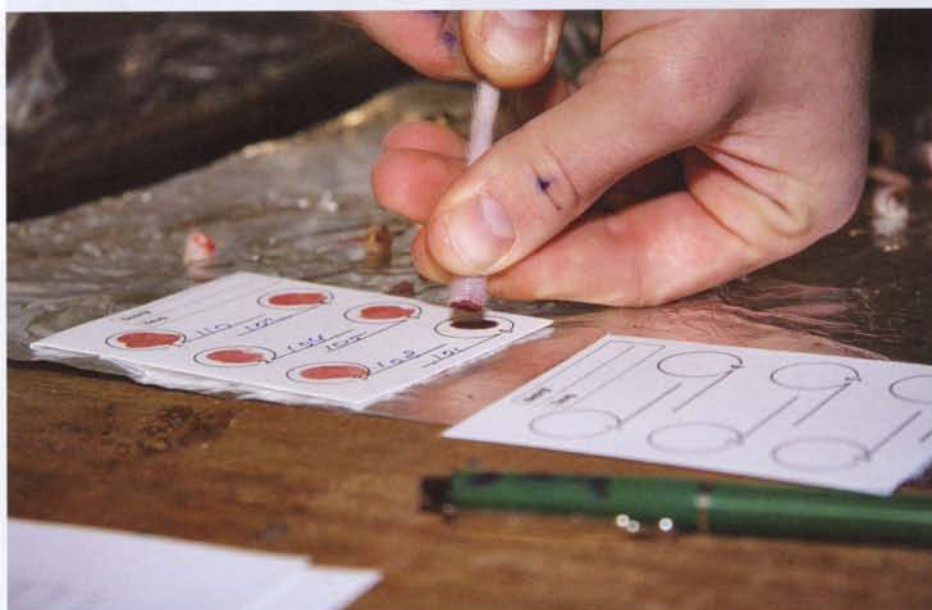
- Controleer op werpduur
- Laat biggen snel opdrogen
- Controleer op biestopname: buikvulling
- Controleer het liggedrag van zeug en biggen
- Doe geen behandelingen op dag 1
- Beperk overleggen tot een minimum

Werking van de CQC

De Colostrum Quality Counter bepaalt hoeveel IgG in het bloed van de biggen zit. Dat is een maat voor de hoeveelheid opgenomen biest van de zeug. IgG's zijn specifieke afweerstoffen tegen kiemen waartegen de zeug immuniteit heeft opgebouwd. Tijdens de eerste uren na werpen bevat zeugenbiest veel IgG's. Deze worden opgenomen door de biggen (tot uiterlijk 24 uur na werpen). In het bloed kan de concentratie IgG gemeten worden.

Neem de monsters op dag 3 of 4 tijdens het staartjes couperen. Snij na couperen het brandvlak van het losse staartje, zodat het bloed in het staartje naar buiten kan komen.

Druk nu het bloed uit het staartje op het filterkaartje. Laat het filterkaartje goed drogen en stuur het op naar het laboratorium.